

## EDUSKUNNAN VASTAUS 100/2002 vp

### Hallituksen esitys laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

#### *Asia*

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta (HE 39/2002 vp).

#### *Valiokuntakäsittely*

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on antanut asiasta mietinnön (StVM 17/2002 vp).

#### *Päätös*

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

## Laki

### sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*kumotaan* sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta 3 päivänä elokuuta 1992 annetun lain (733/1992) 6 §:n 1 momentin 3 kohta, 22 §:n 1 momentti, 24 §:n 2 momentti ja 25 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä ovat 6 §:n 1 momentin 3 kohta ja 22 §:n 1 momentti laissa 1114/1998,

*muutetaan* 6 §:n otsikko, 1 momentin johdantokappale sekä 2 kohta ja 2 momentti, 7 ja 8 §, 4 luvun otsikko, 20 ja 21 §, 22 §:n 2 momentti, 24 §:n 1 momentti, 25 §:n 1 momentti, 26—30 § ja 31 §:n 1 ja 2 momentti, 32 §:n otsikko ja 33 §,

sellaisina kuin niistä ovat 6 §:n otsikko, 1 momentin johdantokappale ja 2 kohta sekä 2 momentti, 7 ja 21 §, 22 §:n 2 momentti sekä 31 §:n 2 momentti mainitussa laissa 1114/1998, 8 § laissa 1150/1996 ja mainitussa laissa 1114/1998, 26 § laissa 1409/2001, 27 § laissa 1279/1999, 29 § osaksi mainitussa laissa 1150/1996 ja laissa 1409/2001, 30 § osaksi mainitussa laissa 1150/1996, 31 §:n 1 momentti mainitussa laissa 1150/1996, 32 §:n otsikko laissa 1145/2000 ja 33 § laissa 125/1999, sekä

*lisätään* lakiin uusi 2 a §, 6 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1114/1998, uusi 6 kohta, 6 §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, uusi 3 momentti, lakiin uusi 3 a luku sekä 32 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1145/2000, uusi 2 momentti seuraavasti:

2 a §

*Suhde valtionavustuslakiin*

Tässä laissa tarkoitettuun valtionavustukseen sovelletaan tämän lain ohella valtionavustuslakia (688/2001) siltä osin kuin tässä laissa niin säädetään.

6 §

*Asetus sosiaali- ja terveydenhuollon voimavaroista*

Valtioneuvosto antaa kalenterivuositain valtion talousarvioesityksen antamisen yhteydessä asetuksen sosiaali- ja terveydenhuollon voimavaroista (*voimavara-asetus*). Voimavara-asetus sisältää:

2) kaksivuotiskautta koskien valtionavustuksen määrä erikseen kehittämishankkeisiin ja erikseen perustamishankkeisiin;

6) valtionavustukseen oikeuttavien kehittämishankkeiden valinnassa huomioon otettavat valtakunnalliset painopisteet ja kriteerit.

Voimavara-asetuksen yhteydessä voidaan antaa sosiaali- ja terveyspalveluja tai sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteita ja niiden toteuttamista koskevia tietoja.

Voimavara-asetuksessa voidaan päättää, että osa edellä 1 momentin 2 kohdan mukaisesti määritellyistä kehittämishankkeiden valtionavustuksesta jätetään sosiaali- ja terveysministeriön käytettäväksi.

7 §

*Sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelman ja voimavara-asetuksen valmistelu*

Tavoite- ja toimintaohjelman ja voimavara-asetuksen valmistelusta huolehtii sosiaali- ja terveysministeriö. Tavoite- ja toimintaohjelman valmistelun yhteydessä on kuultava kuntien keskusjärjestöä sekä tarvittaessa muita viranomaisia ja yhteisöjä.

8 §

*Voimavarojen alueellinen jakaminen*

Sosiaali- ja terveysministeriö jakaa voimavara-asetuksessa hyväksytyn kehittämishankkeisiin käytettävissä olevan valtionavustuksen ja perustamishankkeisiin käytettävissä olevan valtionavustuksen lääninhallituksille lukuun ottamatta sitä osuutta, joka on 6 §:n 3 momentin perusteella jätetty sosiaali- ja terveysministeriön käytettäväksi.

Lääninhallitukset jakavat sosiaali- ja terveysministeriön niille kohdentaman kehittämishankkeisiin käytettävissä olevan valtionavustuksen sekä perustamishankkeisiin käytettävissä olevan valtionavustuksen edelleen lääninsä alueen kunnille ja kuntayhtymille.

Jakaessaan kehittämishankkeisiin ja perustamishankkeisiin käytettävissä olevat valtionavustuksen määrärahat sosiaali- ja terveysministeriön sekä lääninhallitusten on noudatettava voimavara-asetuksessa hyväksytyjä perusteita.

3 a luku

**Kehittämishankkeiden valtionavustus**

19 a §

*Kehittämishanke*

Kehittämishankkeella tarkoitetaan kunnan tai kuntayhtymän sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseksi tarpeellisia toiminnan kehittämistä ja tehostamista sekä toimintatapojen uudistamista tukevia alueellisesti tai valtakunnallisesti merkittäviä tai muutoin laajalti hyödynnettäviä hankkeita.

19 b §

*Kehittämishankkeeseen suoritettavan valtionavustuksen saaja*

Kunnalle tai kuntayhtymälle voidaan myöntää valtionavustusta sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeiden toteuttamiseen. Kehit-

tämishankkeen toteuttajina voi olla myös useampi kunta yhdessä taikka useampi kuntayhtymä.

Kehittämishankkeen toteuttamiseen voi osallistua myös yksityinen yhteisö tai yhtiö tai henkilö siten kuin 19 e §:ssä säädetään.

#### 19 c §

##### *Voimavarojen hyväksyminen*

Kehittämishankkeisiin vuosittain käytettävissä oleva valtionavustuksen määrä hyväksytään valtioneuvoston asetuksessa sosiaali- ja terveydenhuollon voimavaroista.

#### 19 d §

##### *Valtionavustuksen määrä*

Kunnalle tai kuntayhtymälle voidaan myöntää valtionavustusta enintään 50 prosenttia siitä osuudesta, jolla kunta, kuntayhtymä, kunnat taikka kuntayhtymät osallistuvat hankkeen rahoittamiseen.

Kehittämishankkeen kokonaiskustannusten tulee olla vähintään 50 000 euroa, ellei erityisistä syistä muuta johdu.

Valtionavustus ei saa yhdessä muiden julkisten tukien kanssa ylittää 1 momentissa määriteltyä 50 prosentin osuutta kuntien osuudesta eikä Euroopan yhteisön tai Suomen lainsäädännössä säädettyä valtionavustuksen tai muun julkisen tuen enimmäismäärää.

#### 19 e §

##### *Valtionavustuksen hakeminen*

Valtionavustusta on haettava lääninhallitukselta kirjallisella hakemuksella kunkin kalenterivuoden loppuun mennessä. Hakemus voi koskea kahden seuraavan vuoden hankkeita. Hakijana voi olla joko kunta tai kuntayhtymä.

Hakemuksesta tulee käydä ilmi:

- 1) kehittämishankkeen tavoite ja sisältö;
- 2) kaikki kehittämishankkeen toteuttamiseen osallistuvat tahot;
- 3) kehittämishankkeen hallinnoinnista vastaava kunta tai kuntayhtymä;

4) hankkeen kokonaisrahoitus, kuntien ja kuntayhtymien rahoitusosuus sekä muiden rahoittajatahojen rahoitusosuus;

5) hankkeen kokonaiskustannukset;

6) hankkeen toteuttamisen arvioitu aikataulu; sekä

7) miten arviointi toteutetaan.

Tarkempia säännöksiä valtionavustushakemuksen yksityiskohdista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

#### 19 f §

##### *Valtionavustuspäätös*

Lääninhallitus tekee helmikuun loppuun mennessä kirjallisen avustuspäätöksen kyseessä olevan vuoden kehittämishankkeista sekä ehdollisen avustuspäätöksen seuraavan vuoden kehittämishankkeista.

Valtionavustuspäätöksestä tulee käydä ilmi valtionavustuksen:

- 1) saaja;
- 2) kehittämishankkeen tavoite ja sisältö;
- 3) kehittämishankkeen arvioidut kokonaiskustannukset ja kunkin rahoittajan osuus;
- 4) valtionavustuksen perusteeksi hyväksytyt kustannukset;
- 5) kehittämishankkeen ja siihen myönnetyn valtionavustuksen ajoittuminen useammalle vuodelle;
- 6) muut mahdolliset valtionavustuksen myöntämisen ja maksamisen sekä käytön valvonnan perusteet.

Tarkempia säännöksiä valtionavustuspäätöksen yksityiskohdista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

#### 19 g §

##### *Kehittämishankkeeseen suoritettavan valtionavustuksen maksaminen*

Valtionavustus maksetaan avustuksen saajalle yhtenä tai useampana eränä kustannusten ajoittumisen perusteella. Valtionapuviranomainen voi päättää, että valtionavustus tai osa siitä maksetaan toteutuneiden kustannusten perus-

teella sen jälkeen, kun avustuksen käytöstä on esitetty valtionapuviranomaiselle hyväksyttävä selvitys.

Valtionavustuspäätöksessä voidaan maksatus jakaa useammalle vuodelle hankkeen arvioidun keston mukaisesti. Valtionavustuksen maksatusaikataulusta tulee muutoinkin päättää valtionavustuspäätöksessä.

Valtionavustuksen saajan tulee antaa lääninhallitukselle valtionavustuksen maksamiseksi oikeat ja riittävät tiedot.

19 h §

*Valtionavustus selvitys*

Valtionavustusta saaneesta kehittämishankkeesta sekä sen etenemisestä ja toteuttamisesta sekä kustannuksista on hallinnoinnista vastaavan kunnan tai kuntayhtymän tehtävä selvitys lääninhallitukselle. Selvitys tulee antaa kuuden kuukauden kuluessa hankkeen päättymisestä.

19 i §

*Valtionavustuslain eräiden säännösten soveltaminen*

Kehittämishankkeiden valtionavustukseen sovelletaan lisäksi seuraavia valtionavustuslain säännöksiä:

- 1) 14 § valtionavustuksen saajan tiedonantovelvollisuudesta;
- 2) 15 § valtionapuviranomaisen valvontatehtävästä;
- 3) 16 § tarkastusoikeudesta;
- 4) 17 § tarkastuksen suorittamisesta;
- 5) 18 § virka-avusta;
- 6) 19 § maksatuksen keskeytyksestä;
- 7) 20 § 1 momentti valtionavustuksen palauttamisesta;
- 8) 21 § velvollisuudesta valtionavustuksen takaisinperintään;
- 9) 24 § korosta;
- 10) 25 § viivästyskorosta;
- 11) 26 § palautettavan määrän kohtuullistamisesta
- 12) 28 § takaisinperinnän määräajasta;

13) 29 §:n 2 momentti palautusvelvollisuuden vanhenemisesta; sekä

14) 30 § kuittauksesta.

19 j §

*Valtionavustuspäätöstä koskeva muutoksenhaku*

Tämän lain mukaiseen kehittämishankkeiden valtionavustusta koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Valtionapuviranomaisen päätökseen saa siihen tyytymätön asianosainen hakea oikaisua 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus tehdään päätöksen tehneelle viranomaiselle.

Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa valittamalla hakea muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

4 luku

**Perustamishankkeiden valtionavustus**

20 §

*Perustamishankkeeseen suoritettavan valtionavustuksen saaja ja perustamishankkeen edellytykset*

Kunnalle ja kuntayhtymälle voidaan suorittaa valtionavustusta sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseksi tarpeellisiin perustamishankkeisiin, jos hanke on välttämätön kunnan tai kuntayhtymän sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamiseksi tai edellä 3 a luvun 19 a §:ssä tarkoitettua toiminnallisen kehittämishankkeen toteuttamiseksi. Lisäksi edellytetään, että hankkeen kokonaiskustannukset ovat vähintään 300 000 euroa.

21 §

*Perustamishanke*

Perustamishankkeella tarkoitetaan toiminnallisen kokonaisuuden muodostavaa tilojen rakentamista, hankintaa, peruskorjausta tai muun omaisuuden hankintaa taikka niitä vastaavaa toimenpidettä, jos toimenpiteen arvioidut kustan-

nukset ovat vähintään voimavara-asetuksessa vahvistetun määrän suuruiset. Maa-alueen hankkimista ei pidetä perustamishankkeena.

Perustamishankkeena voidaan pitää myös sellaista 1 momentissa tarkoitettua toimenpidettä, jonka arvioidut kustannukset ovat 20 §:ssä määriteltä alarajaa pienemmät, jos kunnan asukaille välttämättömän hankkeen rahoitus muodostuisi kunnan tai kuntayhtymän jäsenkuntien asukasmäärän ja taloudellisen aseman vuoksi kunnalle tai kuntayhtymälle erityisen rasittavaksi.

## 22 §

### *Perustamishankkeiden hyväksyminen*

Voimavara-asetuksessa hyväksytään perustamishankkeisiin käytettävissä olevan valtionavustuksen taso.

## 24 §

### *Perustamishankkeiden suunnittelu*

Kunnan ja kuntayhtymän on toimitettava vuoden loppuun mennessä lääninhallitukselle suunnitelmansa seuraavan kahden vuoden aikana toteutettavista perustamishankkeista.

## 25 §

### *Perustamishankkeen toteuttaminen*

Perustamishanke on aloitettava sinä vuonna, jona se on vahvistettu toteutettavaksi.

## 26 §

### *Perustamishankkeiden valtionavustus*

Perustamishankkeisiin suoritetaan valtionavustusta enintään lääninhallituksen vahvistamiin kustannuksiin. Kustannuksiin ei sisälly arvonlisäveron osuutta. Jos hankkeen toteutuneet kustannukset alittavat lääninhallituksen vahvistamat kustannukset, suoritetaan valtionavustus toteutuneisiin kustannuksiin. Valtionavustusta ei kuitenkaan suoriteta voimavara-asetuksessa

hyväksytyn määrän alittaviin perustamishankkeisiin, ellei kysymyksessä ole 21 §:n 2 momentissa tarkoitettu perustamishanke.

## 27 §

### *Valtionavustuksen suuruus*

Perustamishankkeiden valtionavustus on 25—50 prosenttia 26 §:ssä tarkoitetuista kustannuksista. Valtionavustus määräytyy kuntien valtionosuuslain 7 §:n mukaisesti kunnan asukasta kohden lasketun tasatun laskennallisen verotulon (*tasattu verotulo*) perusteella. Kunta saa valtionavustusta 50 prosenttia, jos sen tasattu verotulo on tasausrajalla. Jos tasattu verotulo ylittää tasausrajan, valtionavustus määräytyy siten, että kukin tasausrajasta laskettu vähintään yhden prosentin suuruinen tasatun verotulon kasvu vähentää valtionavustusta yhdellä prosenttiyksiköllä siihen saakka, kunnes valtionavustus on 25 prosenttia. Valtionavustusprosentti määräytyy perustamishankkeen vahvistamisvuodelle määritellyn tasatun verotulon perusteella. Milloin kyse on kahden tai useamman kunnan yhteisestä taikka kuntayhtymän perustamishankkeesta, valtionavustus määräytyy kunkin kunnan osuuteen tämän kunnan valtionavustusprosentin mukaan.

## 28 §

### *Perustamishankkeeseen suoritettavan valtionavustuksen maksatus*

Perustamishankkeeseen suoritettava valtionavustus maksetaan kunnalle tai kuntayhtymälle kuukausittain viimeistään kuukauden 20 päivänä pääsääntöisesti yhtä suurissa erissä hankkeen arvioituna toteuttamisaikana. Ensimmäinen erä suoritetaan hankkeen aloitusta koskevan ilmoituksen saapumista seuraavan kuukauden aikana.

## 29 §

### *Valtionavustusselvitys ja -päätos*

Perustamishankkeeseen suoritettavan lopullisen valtionavustuksen määrittämiseksi kunnan

tai kuntayhtymän on tehtävä lääninhallitukselle selvitys toteutetuista hankkeista ja niiden kustannusten yhteismäärästä. Selvitys toteutuneista kustannuksista on toimitettava lääninhallitukselle viimeistään perustamishankkeen valmistumista seuraavan vuoden toukokuun 31 päivänä. Selvitys on kuitenkin aina toimitettava viimeistään kolmen vuoden kuluessa hankkeen aloittamisesta. Jos hanke on tällöin edelleen keskeneräinen, voi lääninhallitus hakemuksen perusteella erityisestä syystä antaa enintään kaksi vuotta lisäaikaa selvityksen antamiseksi.

Lääninhallituksen on tehtävä päätös perustamishankkeeseen suoritettavasta lopullisesta valtionavustuksesta kahden kuukauden kuluessa valtionavustusselvityksen saapumisesta.

Jos lopullinen valtionavustus sovellettavien laskentaperusteiden mukaan poikkeaa vähemmän kuin 200 euroa 28 §:n mukaisesti maksetun valtionavustuksen määrästä, ei erotusta makseta eikä peritä takaisin.

### 30 §

#### *Perustamishankkeeseen saadun valtionosuuden tai -avustuksen palautus*

Perustamishankkeeseen saatua valtionosuutta tai -avustusta vastaava suhteellinen osa hankitun omaisuuden käyvästä arvosta voidaan kokonaan tai osaksi määrätä palautettavaksi valtiolle, jos hankittu omaisuus luovutetaan taikka jos toiminta lopetetaan tai omaisuuden käyttötarkoitusta muutetaan pysyvästi eikä omaisuutta käytetä muuhun valtionosuuteen tai -avustukseen oikeuttavaan toimintaan. Valtionosuutta tai -avustusta ei kuitenkaan voida periä takaisin sellaisella perusteella, joka on syntynyt myöhemmin kuin 15 vuoden kuluttua hankkeen valtionosuus- tai -avustusselvityksen antamisesta.

Jos omaisuus, johon on saatu valtionosuutta tai -avustusta, tuhoutuu tai vahingoittuu, voidaan valtionosuutta tai -avustusta vastaava suhteellinen osa vakuutus- tai muusta korvauksesta kokonaan tai osaksi määrätä palautettavaksi valtiolle tai vähentää uuden perustamishankkeen valtionosuudesta tai -avustuksesta.

Palautusvelvollisuudesta ja korvauksen vähentämisestä päättää sosiaali- ja terveysministeriö. Palautettava valtionosuus tai -avustus on suoritettava viimeistään päätöksessä määrättävänä eräpäivänä. Valtionosuuden tai -avustuksen saajan on ilmoitettava ministeriölle kuuden kuukauden kuluessa 1 ja 2 momentissa tarkoitusta olosuhteiden muuttumisesta. Jos myöhemmin käy ilmi, ettei ilmoitusta ole tehty määräajassa, on valtionosuutta tai -avustusta vastaava suhteellinen osa omaisuuden arvosta palautettava valtiolle valtionavustuslain 24 §:ssä säädettyine korkoineen olosuhteiden muuttumisesta lukien, jollei ministeriö erityisestä syystä toisin päättä.

### 31 §

#### *Voimavarojen vahvistaminen*

Lääninhallitus vahvistaa kunnan ja kuntayhtymän toimintavuonna aloitettavat perustamishankkeet ja valtionavustuksen määräämisen perusteena olevat kustannukset.

Lääninhallituksen on annettava kunnalle ja kuntayhtymälle perustamishankkeiden vahvistamisen yhteydessä ennakkoratkaisu toimintavuotta seuraavana vuonna aloitettavista perustamishankkeista ja valtionavustuksen määräämisen perusteena olevista kustannuksista. Ennakkoratkaisu sitoo lääninhallitusta sen vahvistuksessa seuraavana vuonna aloitettavat hankkeet, jollei valtion talousarviosta tai voimavara-asetuksesta muuta johdu.

### 32 §

#### *Kuntien valtionosuuslain ja valtionavustuslain eräiden säännösten soveltaminen*

Perustamishankkeiden valtionavustuksiin sovellettaisiin lisäksi seuraavia valtionavustuslain säännöksiä:

- 1) 20 §:n 1 momentin säännöksiä valtionavustuksen palauttamisesta;
- 2) 21 §:n säännöksiä velvollisuudesta valtionavustuksen takaisinperintään;

- 3) 24 §:n säännöksiä korosta;
- 4) 25 §:n säännöksiä viivästyskorosta;
- 5) 26 §:n säännöksiä kohtuullistamisesta;
- 6) 28 §:n säännöksiä takaisinperinnän määräajasta;
- 7) 29 §:n 2 momentin säännöksiä vanhenemisesta; sekä
- 8) 30 §:n säännöksiä kuittauksesta.

### 33 §

#### *Oikaisumenettely*

Milloin kunta tai kuntayhtymä on tyytymätön kuntien valtionosuuslain 16 §:ssä tarkoitettuun päätökseen valtionosuuden myöntämisestä, perustamishankkeen valtionavustusta koskevaan päätökseen tai päätökseen lastensuojelun suurten kustannusten tasaamiseen tarkoitetusta korvauksesta, kunnalla tai kuntayhtymällä on oi-

keus kolmen kuukauden kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan tehdä päätöksen tehneelle valtionapuviranomaiselle kirjallinen vaatimus päätöksen oikaisemisesta. Päätökseen on liitettävä oikaisuvaatimusosoitus.

---

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2003.

Ennen tämän lain voimaantuloa vahvistettuihin perustamishankkeisiin sekä vuonna 2003 vahvistettaviin perustamishankkeisiin sovelletaan kuitenkin edelleen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Lain 30 §:ää sovelletaan kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 2003.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

---

Helsingissä 17 päivänä kesäkuuta 2002

---